

1962-63

GMV

**GODIŠNJAK
GRADSKOG
MUZEJA
VARAŽDIN**

B R O J 2 — 3

VARAŽDIN 1962 - 1963.

Redakcioni odbor Ilijanić Mira, Mirković Marija, Runjak Josip

Odgovorni urednik: Runjak Josip

SADRŽAJ

Vuković Stjepan:

Istraživanje paleolitskog lokaliteta spilja Vilenica u godini 1962.

Vuković Stjepan:

Paleolitska kamena industrija nalazišta Puničke kod Ivanca

Ilijanić Mira:

Varaždinska oružana i njen inventar

Mirković Marija:

O spajanju unutarnje varoši i gradskih predgrađa u Varaždinu

Bach dr Ivan:

Dva rada varaždinskog zlatara Jurja Kunića

Milčetić Vanda:

Osnivanje »Ilirske čitaonice« u Varaždinu

Runjak Josip:

Razvitak narodne vlasti u okrugu Varaždin

Belaj Vitomir:

Pripremanje i obrada lana i konoplje za dobivanje pređe u okolici Varaždina

Belaj Vitomir:

Neki renesansni elementi u seljačkoj nošnji iz okolice Bednje

Košćec Ružica:

Prepariranje ličinaka, libela i kukaca sa sočnim tijelom

Prijevod: prof. Dautović Matija (ruski)
prof: Belaj Vitomir (njemački)
dr Bach Ivan (njemački)

Lektura: prof. Paska Bosiljka

Za sadržaj članka odgovorni su autori

Stjepan Vuković

PALEOLITSKA KAMENA INDUSTRIJA NALAZIŠTA PUNIKVE KOD IVANCA

(Table VI—X)

Sistematska arheološka i paleontološka iskopavanja i istraživanja izvršena u posljednjih 35 godina na području sjevernog dijela Hrvatskog zagorja znatno su obogatila naše znanje o životu i razvoju diluvijalnih ljudi na tom dijelu SR Hrvatske.

Otprilike 30 godina nakon što je dr. Dragutin Gorjanović Kramberger otkrio prve krapinske nalaze otkriveno je drugo naše značajno paleolitsko nalazište spilja Vindija koja se nalazi u klancu Mala Sutinska nedaleko sela Voće kod Ivanca. Zatim su zaredala otkrića daljnjih paleolitskih nalazišta, kao što su: Mačkova spilja u Velikoj Sutinskoj kod Višnjice, nalazište Severov kamenolom u Vuglovcu kod Ivanca, nalazište Sedrene stijene zapadno od Varaždinskih Toplica i nalazište spilja Vilenica u Moždjencu kod Novog Marofa. Kako se razabire sva se ta nalazišta nalaze u spiljama. Na ovim je nalazištima bio iskopan vrlo brojna i naučno vrijedan materijal koji obuhvaća arheološke predmete dobe paleolita, mezolita, neolita i rane historije, zatim paleontološke predmete u obliku fosilnih ostataka diluvijalne i aluvijalne faune, kao i vrijedne stratigrafske podatke o diluvijalnim i aluvijalnim naslagama (lit. 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7). Ova zatvorena spiljska nalazišta dopunjuje i jedno vrlo značajno otvoreno paleolitsko nalazište. To su u stvari otvoreni tereni oranica i duboko usječene i erodirane kolotečine i vododerine na području sela Punikve što se nalazi istočno od mjesta Ivanca. Na tome je nalazištu sakupljena jedna vrlo stara paleolitska kamena industrija razasuta po površini zemlje, a ta tipološki najbolje odgovara i najbliže stoji donjopaleolitskim kamenim kulturama — najvjerojatnije ranom acheteleenskom kulturnom stupnju sa još vidljivo izraženom chelleenskom tradicijom. Zastupana je ručnim klinovima (Faustkeil), ručnim šiljcima (Handspitze), primitivnim i jednostrano ukošenim cjepačima (Spalter), golemim grebalima (Kratzer) i

drugim primitivnim oruđima. Sve su to oruđa oblikovana za udaranje, a glavna im je karakteristika glomaznost i surova obrada. Usprkos svojoj surovosti, grubosti i primitivnosti, kameni artefakti iz nalazišta Punikve pokazuju jednu potpunu, cjelovitu i tipičnu paleolitsku kamenu industriju (kulturu) koja je mogla nastati jedino za donjeg odsjeka paleolitika. Za to gledište mogu se naći uvjerljive komparacije i analogije — paleolitskoj kamenoj industriji iz nalazišta Punikve — među istodobnim i istovrsnim donjopaleolitskim industrijama sa raznih nalazišta izvan naše države — napose Francuske. Mogućnosti jedne tako široke komparacije i pomoću nje dobivene analogije osiguravaju paleolitskoj kamenoj industriji iz nalazišta Punikve najniže do danas postignuto mjesto u paleolitskoj kronološkoj skali Jugoslavije. A to opet potvrđuje da paleolitska kamena industrija iz nalazišta Punikve predstavlja najstarije kamene rukotvorine čovjeka do danas otkrivene na teritoriju Jugoslavije.

Prije nego započnem opisivanje nekoliko važnijih kamenih artefakata iz ove industrije potrebno je da naglasim da sam cio rad oko klasifikacije i determinacije paleolitskih kamenih artefakata iz nalazišta Punikve bazirao jedino na tipološkoj ocjeni i određivanju. Do takove jednostrane ocjene artefakata došlo je zato jer stratigrafija nalazišta Punikve nije dovoljno poznata pa se u nju još ne možemo sa sigurnošću pouzdati. Osim nedovoljno poznate stratigrafije na tome nalazištu nisu nađeni ni tragovi diluvijalne faune, pa prema tome otpadaju dva glavna faktora i pomagala za ocjenu starosti ove paleolitske industrije — kao što su poznavanje stratigrafije i poznavanje diluvijalne faune.

Bazirajući dakle cijelo svrstavanje paleolitskih kamenih artefakata iz nalazišta Punikve jedino na njihovoj tipologiji, stavio sam ih u donji paleolitik — time da stoje najbliže ranom acheuleenskom kulturnom stupnju. Najviše povoda za to svrstavanje dao mi je artefakt prikazan na Tabli I. To je vrlo lijepo obrađen i tipičan primjerak ručnog klina (Faustkeil) eliptičnog ili ovalnog oblika. Izrađen je iz kremenja koji je jače patiniran i raznobojan od bijelo-žuto-smeđe do sive boje. Njegova duljina iznosi oko 17 centimetara, širina oko 8.5 centimetara, a debljina nešto više od 3.5 centimetara. On se razlikuje od ostalih paleolitskih kamenih artefakata iz tog nalazišta po tome, što je u poređenju s njima znatno ljepše oblikovan i pomnije obrađen. Obostranom obradom dorzalne i ventralne strane postignuta je kod tog ručnog klina valovito naverugana oštrica koja obilazi artefakt cirkum-lateralno. Zanimljivo je da ova valovita naveruganost oštrice nije ni najmanje narušila lijep i pravilan eliptični oblik ovog klina. Njegova je dorzalna

ploha lako ispupčena ili konveksna, a obrađena je dugim lamelasto plitkim odlomima koji se većinom pružaju od ruba oštrice prema srednjem polju artefakta. Kao dokaz da je za izradbu ovog ručnog klina korištena kremena valutica mogu da posluže još mjestimično zaostali tragovi okorine na dorzalnoj plohi. Ventralna je ploha nešto manje konveksna, a njezina je obrada više stepeničastog karaktera.

Komparacije za ovaj naš primjerak ovalnog ručnog klina i dokaze za njegovu pripadnost ranom acheuleenskom kulturnom stupnju nalazimo u ručnim klinovima ovalnog oblika iz St. Acheul-a (lit. 8).

Međutim ne može se poreći da se susreću i izvjesne analogije ovalnom ručnom klinu iz nalazišta Punikve i u takozvanom dvostrano obrađenom velikom šiljku (*Doppelseitig-flächig bearbeitete Grossspitze*) iz Gr. Quenstedt-a (lit. 9). Taj potječe iz terase šljunka Holtemme koji je istodoban sa šljunci-ma iz Wettin-a, Köchstedt-a i Hundisburg-a. Ovaj je velik šiljak svrstan u kulturu ručnih šiljaka (*Handspitzenkultur*), dok je starost spomenutih naslaga šljunka stavljena na početak glacijala Saale (lit. 10 i 11).

Ako sada pogledamo i neke druge paleolitske kamene artefakte iz nalazišta Punikve lako ćemo zapaziti da se i među njima nalaze primjerci oruđa čiji oblici su karakteristični za stari ili donji paleolitik — odnosno za kulturni stupanj acheuleen. Tu možemo prije svega spomenuti još jedan ručni klin ovalnog oblika koji nam pokazuje tab. II. 1. On je za razliku od ovalnog ručnog klina prikazanog na tab. I znatno manji, a njegova elipsa znatno manje izdužena. Duljina mu iznosi svega 106 m/m, širina 73 m/m a debljina 39 m/m. Kremen, iz koga je načinjen, isto je raznobojan pa na njemu susrećemo bijelu, svjetlo-žutu, sivo-smeđu i ružičastu boju. Njegova je obrada dosta surova, bez lijepih lamelasto oblikovanih odloma. Iako su mu obadrije plohe — dorzalna i ventralna — konveksno ispupčene, ipak se dobiva dojam da je izrađen iz odbijene kalotine a ne iz kamene jezgre. To donekle potvrđuje i bazalni dio tog artefakta na kome se nalazi nešto jača ravna ploha koja je mogla poslužiti kao udarna ploha (*Schlagfläche*). Oštrica, koja obilazi uokolo ručni klin, vrlo je gruba i nepravilno naverugana, a mjestimično je i jako otupljena. Dorzalna je strana obrađena plosnatim i plitkim odlomnim ploham koje svršavaju na uzdužno smještenom hrptu a taj još nosi zaostale jasne tragove okorine. Lateralna strana ima isto u svom desnom srednjem i gornjem dijelu uzdužni greben a na cijeloj lijevoj strani i u donjem dijelu nekoliko zasebno odijeljenih odlomnih ploha. Inače cio temeljni oblik ovog ovalnog ručnog klina odaje da pripada kulturi ranog acheuleena a to potvrđuje

đuju i mnoge analogije među ovalnim ručnim klinovima iz St. Acheul-a (lit. 12), samo s razlikom da je primjerak iz Punikva suroviije obrađen.

Treći primjerak ručnog klina prikazuje slika na tab. II. 2. Za njegovu izradbu poslužila je veća valutica kremenata koja je na mjestima odlomnih ploha bijelo-sive boje. S obzirom na tri njegove temeljne odlomne plohe koje svršavaju u jednom šiljku i njima u suprotnom smjeru bazalni dio pokriven još okorinom može se donekle uzeti ovaj artefakt kao trostrani piramidalni ručni klin. Služio je kao oruđe za udaranje i bušenje, ali se njime moglo strugati i obavljati i druge grube radove. Njegova je glavna oštrica duljom uporabom posve istrošena i otupljena. Duljina mu iznosi 12 centimetara. Za njegovu pripadnost u donji paleolitik, odnosno u donji rani acheulenski kulturni stupanj, potvrđuju analogni primjerci među ručnim klinovima iz St. Acheul-a (lit. 13).

Na tabli III br. 1. vidimo prikazan još jedan primjerak ručnog klina iz nalazišta Punikve. Izrađen je iz kremenata koji pokriva debela patina u više raznih boja, kao što su bijela, žuta, smeđa i intenzivno narandasta. Duljina mu iznosi 104 m/m, širina 55 m/m, a debljina oko bazalnog dijela 33 m/m. Njegova dorzalna strana obrađena je preko cijele površine plitkim, širokim i uskim odlomnim plohama koje su u raznim smjerovima porazmještene po površini. Ventralna je strana uglavnom ravna, a obrađena je poprijeko smještenim širokim odlomnim plohama. Poviše njezinog bazalnog dijela nalazi se i poprijeko-koso smješten nizak greben. Na bazalnoj plohi vide se tri odlomne plohe. Lijeva i desna lateralna oštrica su manje, više valovito navedene. Lijevo bazalno-lateralno nalazi se još ostatak okorine što pokazuje da je ovaj ručni klin izrađen iz valutice kremenata. Analogije za taj primjerak ručnog klina naći ćemo manje-više među svima kamenim industrijama acheuleenskog kulturnog stupnja.

Zanimljiv je ručni šiljak (Handspitze) prikazan na tab. III 2. Izrađen je iz razmjerno široke i jače kalotine kremenata blijedo-sive do plave boje. Duljina mu iznosi 101 m/m, širina 76 m/m, a debljina u predjelu baze oko 24 m/m. Dorzalnu mu stranu pretežno pokriva jaka okorina koja je skinuta samo u području oštrica i to za vrijeme njihove obrade. Desna lateralna oštrica je zavojita i manje obrađena za korištenje. Lijeva lateralna oštrica znatno je dulja. Njezin donji i srednji dio lijepo su obrađeni. Gornji dio ima dva manja i nepravilna konkavna udubljenja, a osim toga i lateralno-terminalno smještena manja oštricu za razno korištenje. Bazalni je dio nepravilno oblikovan. Na njegovoj desnoj strani nalazi se veliko konkavno udublje-

nje koje se moglo dobro koristiti kao šuplje strugalo (Hohlschaber). Ventralnu mu stranu čini pretežno ravna odlomna ploha u čijem se ventralno-bazalnom dijelu nalazi vrlo jaka bulbusna uzvisina. Ova je naknadnom obradom (odbijanjem) nešto snižena. Inače je i ovaj ručni šiljak toliko tipičan i svojim oblikom uobičajen za donji paleolitik da ne postoji potreba da mu tražimo neke analogije među istodobnim i istovrsnim kulturama.

Nešto veći problem predstavljaju svojim neuobičajeno primitivnim oblikom takozvani cjepači (Spalter) iz nalazišta Punikve (tab. IV 1.). Znamo da su cjepači brojno zastupani u acheuleenskoj kamenoj industriji iz St. Acheul-a. Lijep primjerak te vrste cjepača iz St. Acheul-a prikazuje nam crtež na tabli IX br. 2 u djelu: »Weltgeschichte der Steinzeit« O. Mengin, Wien 1940. Ovaj crtež jasno pokazuje da cjepač iz St. Acheul-a ima jednostrano ukošenu oštricu, što u ostalom ima i cjepač iz nalazišta Punikve prikazan na tabli IV 1. Međutim razlika je samo u tome što je cjepač iz St. Acheul-a obrađen okvrcavanjem preko cijele površine, a cjepač iz nalazišta Punikve pokriva okorina preko cijele njegove površine, izuzevši mjesto odlomnih ploha za postizavanje ukošene oštrice. Ta zaostala okorina na njegovoj površini daje mu veoma primitivan izgled, pa ga možemo lako zamijeniti i za nucleus na koji i onako prilično naliči. Na jednom drugom cjepaču iz nalazišta Punikve vidimo da ima na suprotnoj strani od ukošenih ploha za oštricu dvije uzdužne odlomne plohe za koje je teško reći da li su ostatak mjesta odbijenih lamela za izradbu nekih oruđa ili je njihovo odbijanje imalo samo tu zadaću da cjepač dobije ravnu oštricu. Mišljenja sam da se radi o ispravljaju oštrice cjepaču. Vidi tabla IV 2. Konačno mogu spomenuti da posjedujemo i treći primjerak cjepača s ukošenom oštricom iz nalazišta Punikve.

Ako rezimiramo sva dosadašnja razlaganja i poređivanja o spomenutim kamenim artefaktima iz nalazišta Punikve, doći ćemo do zaključka da se zaista radi o izrazitim primjercima jedne kamene industrije koja pripada donjem paleolitu. Temeljni oblici ove vrste oruđa i njihova pretežno dvostrana obrada s izraženom naveruganošću oštrica jasni su elementi ranoacheuléenskog kulturnog stupnja. Ne uzimajući u obzir izvjesnu surovu obradu što se zapaža kod pojedinih artefakata unutar ove industrije — bilo kao regionalni utjecaj ili kao chelléensku tradiciju — uvrstio sam definitivno kamenu industriju iz nalazišta Punikve u rani acheuléen (Frühacheuléen).

Paleolitska kamena industrija iz nalazišta Punikve uvrštena u kronološku skalnu kamenodobnih kultura s područja sjevernog dijela Hrvatskog zagorja ne samo da zauzima najniže mjesto u toj skali, nego njoj nalazimo i

daljnji evoluciono-razvojni nastavak među kamenodobnim kulturama s ostalih područnih nalazišta smještenih u tu kronološku skalu.

Na paleolitsku kamenu industriju iz nalazišta Punikve kronološki se nastavlja mousteriénska kamena industrija iz spilje Vindije. Unutar najstarije mousteriénske kamene industrije iz tog nalazišta susreću se kameni artefakti koji svojim oblikom i obradom jako podsjećaju na oruđa iz donjeg paleolitika. Tu su zastupana oruđa kao što je ručni klin, ručna sjekira i ručni šiljak. S obzirom na njihov nucleo oblik, dvostranu obradu i naveruganost oštrica, bio sam već rano mišljenja da ti kameni artefakti predstavljaju prelazne elemente gornjo-acheuleénske kamene industrije u mousterienskoj industriji spilje Vindije (lit. 14). Danas mogu da to mišljenje još više zastupam jer to potvrđuju i kameni artefakti iz paleolitskog nalazišta Punikve.

Drugi paleolitski kulturni stupanj, koji se pojavljuje u spilji Vindiji, a kronološki se nadovezuje na tamošnji mousterien, jest aurignacien na koji se se nadovezuje kao treći paleolitski kulturni stupanj magdalenien — pa tako imademo na ovome nalazištu tri paleolitska kulturna stupnja koja se kronološki nadovezuju na paleolitsku kamenu industriju iz nalazišta Punikve. Vidi kronološku podjelu kamenodobnih kultura s područja varaždinskog kotara (lit. 15) i arheološku kartu paleolitskih nalazišta s područja varaždinskog kotara kao prilog ovome članku.

Ovaj članak može se uzeti kao prva informativna obavijest o paleolitskoj industriji iz nalazišta Punikve, s obzirom da u njemu nisu obrađeni svi kameni artefakti iz tog nalazišta. Međutim ipak napominjem da su ovom obradom obuhvaćeni najtipičniji i najljepši primjerci paleolitskih kamenih oruđa iz nalazišta Punikve, pa se nadam da u daljnjoj obradi ostalih artefakata iz tog nalazišta neće doći više u pitanje starost i ocjena ove industrije. Ukoliko ne susrećemo kod sviju kamenih artefakata ove industrije jednu posve čistu i karakterističnu obradu acheuleenskog kulturnog stupnja — obzirom na njihov nešto suroviji i primitivniji karakter obrade — ipak treba da cjelokupnu kamenu industriju iz Punikva, uzetu kao jednu potpunu i cjelovitu tipološku cjelinu, smatramo istodobnom i istovrsnom s ranim acheuleenom, kojemu i kulturno najbliže stoji.

Ovdje je potrebno još napomenuti da je na području mjesta Punikve otkrivena još jedna paleolitska kamena industrija čija stratigrafija također nije do danas dovoljno proučena i poznata.

Sve što sam spomenuo o paleolitskoj kamenoj industriji iz nalazišta Punikve učinio sam s namjerom da prikazem njezinu zaista veliku naučnu

vrijednost za našu paleolitsku arheologiju, a time da dobijem opravdanje za zvestrane napore koje ulažem oko spašavanja i određenja stratigrafije tome nalazištu. Samo savjesnim i točnim rješanjem problema stratigrafije paleolitskom nalazištu Punikve moći će se donijeti konačna i opsežnija obrada cjelokupne kamene paleolitske industrije iz tog nalazišta uz prikaz i dokumentaciju profila zemljanih naslaga i mogućnost postavljanja jedne toliko poželjne vertikalne i horizontalne kronologije.

Dobivši novčanu pomoć od Republičkog fonda za naučni rad SR Hrvatske za »Istraživanje paleolitskih lokaliteta u Hrvatskom zagorju«, uključio sam u ta istraživanja i istraživanje i obradu stratigrafskih prilika paleolitskog lokaliteta Punikve.

L I T E R A T U R A

1. **S. Vuković:** Istraživanje prehistorijskog nalazišta u spilji Vindiji kod Voće. Spomenica Varaždinskog muzeja 1925—35. Varaždin 1935.
2. **S. Vuković:** Paleolitska kamena industrija spilje Vindije. Historijski zbornik, Zagreb 1950., knj. III.
3. **S. Vuković:** Pećina Vindija kao prehistorijska stanica. Spelcolog, Zagreb 1953. br. 1.
4. **S. Vuković:** Vrpčasta keramika spilje Vindije. Arheološki vestnik, Ljubljana 1957. VIII/1.
5. **S. Vuković:** Tragovi spiljskog medvjeda i kulture ljudi paleolitske dobe na teritoriju Varaždinskih Toplica. Arheološki vestnik, Ljubljana 1957. VIII/2.
6. **S. Vuković:** Mezolitska kamena industrija spilje Vindije. Godišnjak Varaždinskog muzeja, Varaždin 1961. br. 1.
7. **S. Vuković:** Istraživanje paleolitskog lokaliteta spilje Vilenice u godini 1962. Godišnjak Varaždinskog muzeja, Varaždin 1962—1963, br. 2—3.
8. **O. Menghin:** Weltgeschichte der Steinzeit. Wien 1940., Taf. IX 1.
9. **Dr J. Andree:** Der eiszeitliche Mensch in Deutschland und seine Kulturen. Stuttgart 1939., Abb. 53, 1.
10. Ibid. str. 158.
11. Ibid. str. 162.
12. **E. Werth:** Der fossile Mensch. Berlin 1928., Fig. 229, 230.
13. **E. Loth:** Człowiek prezeszłości. Warszawa 1938., str. 93.
14. **S. Vuković:** Paleolitska kamena industrija spilje Vindije. Historijski zbornik, Zagreb 1950., knj. III.
15. **S. Vuković:** Mezolitska kamena industrija spilje Vindije. Godišnjak Varaždinskog muzeja, Varaždin 1961. br. 1.

Z U S A M M E N F A S U N G

In den vergangenen 35 Jahren wurden im varaždiner Bezirk mehrere altsteinzeitliche Fundorte entdeckt — in Höhlen Vindija, Vilenica und Mačkova spilja, Steinbrüchen Severov kamenolom und Westliche Kalkstein Wände bei Varaždinske Toplice.

Diese Fundorte an geschlossenen Orten werden durch den sehr bedeutenden offenen altsteinzeitlichen Fundort Punikve ergänzt. Hier handelt es sich um

Ackerland mit tief eingeschnittenen und erodierten Wasserrinnen und Fahr-
gleisen in der Gegend des Dorfes Punikve östlich von Ivanec.

An diesem Fundort wurde eine sehr alte altsteinzeitliche Steinindustrie
gesammelt, die an der Erdoberfläche zerstreut lag und typologisch am meisten
der unterpaläolithischen Steinkultur des frühen Acheulèen entspricht.

Sie wird durch Faustkeile, Handspitzen, einseitig geschrägte Spalter, riesige
Schaber und andere Geräte vertreten.

Alle diese Geräte sind fürs Schlagen formiert und ihre Haupteigenschaft
ist ihre Grösse und plumpe Bearbeitung.

Leider wurde an diesem Fundorte keine diluviale Fauna gefunden und
auch die Stratigraphie der Steinartefakte ist nicht genügend bekannt.

Ein schöner Exemplar eines Faustkeils (170 mm lang, 85 mm breit, 35 mm
stark) wurde an der Tafel I abgebildet.

Die übrigen Faustkeile sind an der Tafel II 1,2 und III 3 dargestellt. An
der Tafel III 2 wurde eine Handspitze (101 mm lang, 76 mm breit und in der
Basisgegend etwa 24 mm stark) abgebildet.

Schrägende Spalter sehr primitiver Form sind an der Tafel IV und 1,2 zu
sehen.

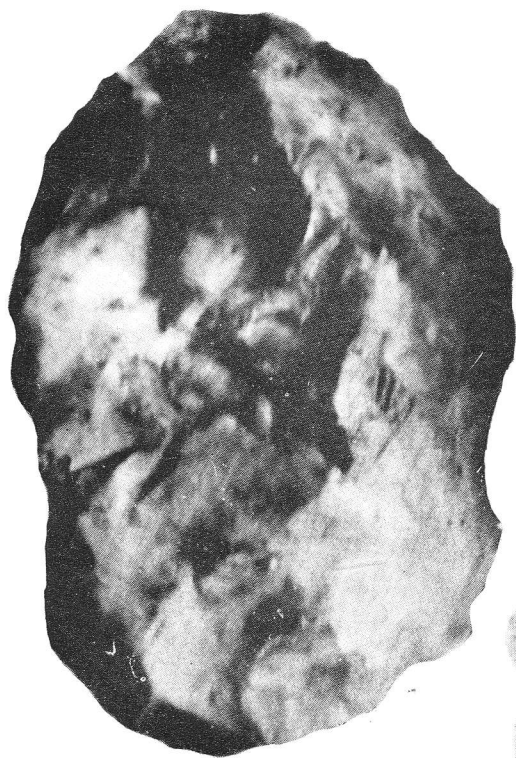
Die Tafel V zeigt eine Karte der altsteinzeitlichen Fundorte im Varaždiner
Bezirk.

POPIS TABLI

- I 1. Nalazište spilje Vilenice za vrijeme istraživanja
2. Skica uzdužne profilne konture spilje Vilenice
- II 1. Snimak slojeva desnog profila pokrajne prostorije spilje Vilenice
2. Crtež slojeva desnog profila pokrajne prostorije spilje Vilenice
- III Jednopoššno odbijeni kvarcovi artefakti iz III paleolitskog kulturnog stratuma nalazišta spilje Vilenice (vrlo umanjeno)
- IV Jednopoššno odbijeni kvarcovi artefakti iz III paleolitskog kulturnog stratuma nalazišta spilje Vilenice (vrlo umanjeno)
- V 1. Oštrično grebalo od maslinasto-zelenog kremenâ — I paleolitski kulturni stratum
2. Oštrično grebalo od maslinasto-zelenog kremenâ — I paleolitski kulturni stratum
3. Ubadač od lidita — III paleolitski kulturni stratum
4. Desni incisiv maxillae od dabra — I sloj humusa
5. Molar M² max. od spiljskog medvjeda — I paleolitski kulturni stratum
6. Molar M² mand. od spiljskog medvjeda — I paleolitski kulturni stratum
7. Molari i premolari od konja — I sloj humusa
8. Kamen za udaranje, jako umanjen — III paleolitski kulturni stratum
9. Kamena sjekira od kvarcita (vrlo umanjeno — III paleolitski kulturni stratum
10. Kamena podloga, nakovanj (vrlo umanjeno) — III paleolitski kulturni stratum
- VI Kameni ručni klin (Faustekeil) ovalnog ili eliptičnog oblika — kremen — dulj. 170 mm, šir. 85 mm, deb. 35 mm.
- VII 1. Kameni ručni klin (Faustkeil) ovalnog ili eliptičnog oblika — kremen — dulj. 106 mm, šir. 73 mm, deb. 39 mm.
2. Kameni ručni klin (Faustkeil) dugoljastog oblika sa šiljkom trostrane piramide—kremen—dulj. 120 mm.
- VIII 1. Kameni ručni klin (Faustkeil) dugoljastog oblika—kremen—dulj. 104 mm. šir, 55 mm, deb. 33 mm.
2. Kameni ručni šiljak (Handspitze) —kremen—dulj. 101. mm, šir. 76 mm, deb. 24 mm

- IX 1. Kameni cjepač (Spalter) jednostrano ukošene oštrice—kremen—
dulj. 71 mm, šir. 51 mm, deb. 42 mm.
- X Karta paleolitskih nalazišta s područja varaždinskog kotara
- XI Varaždinska oružana
- XII Popis poslanog oružja u varaždinsku oružanu 1586. godine
- XIII 1. Varaždin u vrijeme postojanja bedema (XVIII st.) pogled s juga
2. Dio sačuvanih varaždinskih utvrda (XIX st.) pogled sa sjevera
- XIV Plan Varaždina I. Beyschlaga prije rušenja bedema (1807.)
- XV Plan Varaždina A. Kiesswettera sredinom XIX st. s novo nastalim
ulicama
- XVI 1. Kompleks zgrada izgrađenih na jugoistočnom dijelu grabišta
2. Novo nastali trg (Kapucinski-Lenjinov) na jugozapadnom dijelu
grabišta
- XVII 1. »Dravska« — Kukuljevićeva ulica nastala na istočnom grabištu
2. »Nova« — Kačićeva ulica nastala na zapadnom grabištu
- XVIII 1. Gimnazija izgrađena 1870 g. na istočnom grabištu
2. Kazalište izgrađeno 1873 g. na južnom grabištu
- XIX Poziv Metela Ožegovića
- XX Zgrada u kojoj je otvorena Ilirska čitaonica u Varaždinu
- XXI Srebrene hvataljke J. Kunića zatvorene (1) i otvorene (2)
- XXII 1. Kalež od pozlaćena srebra s emaljnim medaljonima J. Kunića, danas
u župnoj crkvi Konjščina
2. Žigovi na kaležu J. Kunića (Varaždin, oko 1800 g.) iz Konjščine
- XXIII Područje na kojem je sakupljena građa o obradi lana i konoplje
- XXIV Karta naziva za čupanje i za oblik preslice
- XXV Karta s oblicima stupa i mjestima gdje se prva konoplja suši prije
močenja
- XXVI Karta s podacima o rukovjetima i snopovima
- XXVII Karta s podacima o stepanju i nazivima za otpadak i greben
- XXVIII 1. Opleće bednjanskog kraja (Rinkovci)
2. »Prsnik« (samostalni dio nošnje)
- XXIX 1. Rukav opleća bednjanskog kraja
2. »Kraglin« ili »Kraglec« (samostalni dio opleća)
- XXX Aparat za prepariranje gusjenica

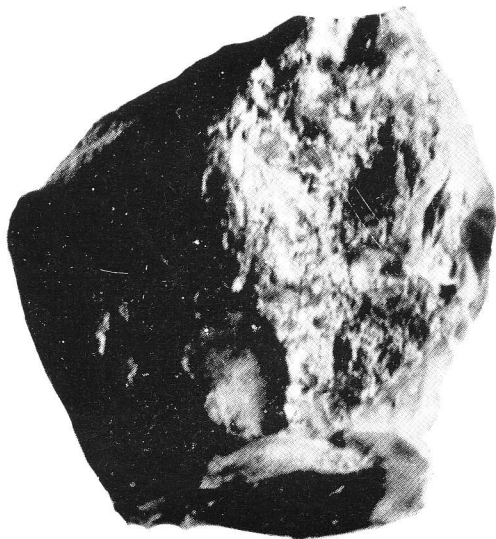
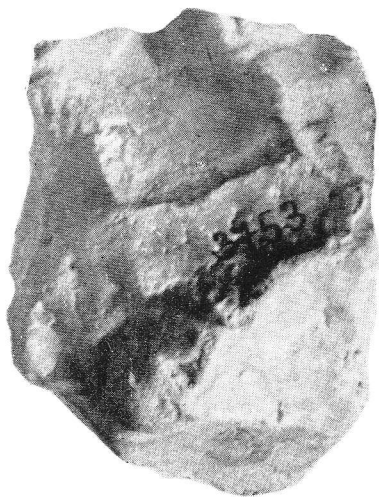

Tabla X

